

BROERTJE EN ZUSJE.

MOEDER was dood, en een andere vrouw was in huis gekomen. Eens op een dag nam broertje zijn zusje bij de hand en zei: „Sedert ons moedertje dood is, hebben we geen prettig uur meer gehad; die vrouw slaat ons alle dagen, en als we bij haar komen, schopt ze ons weg. Wij krijgen alleen de harde korsten brood, die overblijven; we hebben het nog slechter dan de honden onder tafel, want die krijgen soms nog een lekker hapje. Als moeder dat eens weten kon! Maar weet je wat, wij trekken samen de wijde wereld in.”

Zoo liepen ze weg, en gingen de heele dag over weiden en velden, over zand en over steenen en als het regende, zei het zusje: „Nu huilt Onze Lieve Heer omdat wij het zoo akelig hebben.”

's Avonds kwamen ze aan een groot bosch. Ze waren zoo moe en verdrietig en hongerig, dat ze in een holle boom kropen en van vermoeidheid dadelijk in slaap vielen.

Toen ze de volgende morgen wakker werden, stond de zon al hoog aan de hemel, en de warme stralen vielen brandend in het hol van de boom. Toen zei het broertje: „Zusje, ik heb zoo'n dorst.

Als ik een bron kon vinden, dan zou ik heerlijk kunnen drinken.” Het was een oogenblik stil; toen hij: „ik geloof dat ik een bron hoor ruischen.” Hij stond op en nam zusje bij de hand om samen bron te zoeken.

Maar de booze vrouw, die hen thuis zoo slecht behandeld had, was een heks. Ze had wel gezien dat de beide kinderen weggelopen waren, en ze was hen stilletjes achterna geslopen, zoo stilletjes als heksen dat doen, en ze had alle bronnen in het bosch betooverd. Toen de kinderen bij die bron kwamen en het water zoo lustig over de steenen zagen springen, wilde broertje ervan drinken; maar zusje hoorde in het ruischen de woorden: „Wie van mij drinkt wordt een tijger; wie van mij drinkt

wordt een tijger!” Toen riep zusje angstig: „O broertje, drink er toch niet van, anders word je een wilde tijger en dan ga je mij opeten.”

Broertje deed wat zusje vroeg en dronk niet, al had hij erge dorst, en zei: „Dan zal ik wachten tot we een andere bron vinden.” En ze vonden een tweede bron, maar toen ze vlakbij waren, hoorde zusje hoe het water ruischte: „Wie van mij drinkt wordt een wolf; wie van mij drinkt wordt een wolf.” Toen riep zusje weer angstig: „O broertje, drink er toch niet van, anders word je een wolf en dan ga je mij opeten.”

Broertje dronk er niet van zei: „ik zal wachten tot we bij de volgende bron komen, maar dan moet ik drinken wat je ook zegt; ik heb zoo’n dorst, ik kan het niet meer uithouden.” En toen ze bij de derde bron kwamen, hoorde zusje, dat het water ruischte: „Wie van mij drinkt wordt een ree; wie van mij drinkt wordt een ree.” Zusje zei: „O broertje, toe, drink er niet van, anders word je een ree en dan loop je van me weg.” Maar broertje had zoo’n vreeselijke dorst dat hij dadelijk bij de bron op de knieën was gaan liggen; hij had zich voorover gebogen en van het water gedronken, en nauwelijks was de eerste druppel over zijn lippen gekomen, of hij was in een jong reetje veranderd.

„Ik geloof dat ik een bron hoor ruischen!”

Nu schreide zusje om het arme betooverde broertje; en het reetje hilde ook en bleef droevig naast zijn zusje zitten. Eindelijk zei het meisje: „Wees maar stil, lief reetje, ik zal je nooit verlaten.” Toen deed ze haar gouden kouseband af en bond die om de nek van het reetje; ze plukte wat biesen en vlocht daar een koord van. Daar bond zij het diertje mee vast en samen liepen ze steeds dieper het bosch in. Zoo waren ze heel, heel ver geloopt, tot ze eindelijk tusschen de boomen een klein huisje zagen; het meisje keek door het venster naar binnen en zag dat het leeg was. „Hier kunnen we wel blijven wonen,” dacht ze. Ze gingen naar binnen, zusje maakte de kamer in orde; ze zocht ook een voorraad zacht mos en blaren bij elkaar, waar het reetje zacht op liggen kon. Elke morgen ging ze uit om eetbare wortels, bessen en noten te zoeken voor zichzelf en malsch gras voor het reetje. Dit at het uit haar hand en het speelde met haar en sprong lustig om haar heen. 's Avonds als zusje moe was en haar gebedje had opgezegd, legde zij haar hoofd op de rug van het reetje, dat was dan haar kussen en daarop kon ze heerlijk slapen. Als broertje nu maar een mensch en geen reebokje was geweest, dan zou er niets aan hun heerlijk leventje ontbroken hebben.

Het duurde zoo een heele tijd, dat ze alleen in de wildernis waren. Maar toen gebeurde het, dat de koning van dat land een groote jachtpartij in het bosch hield. Overal klonken de jachthoorns, het geblaf van honden en de vroolijke stemmen der jagers door het geboomte; het reetje hoorde het ook en kreeg lust erbij te zijn. „Och,” zei het tot zijn zusje: „laat me toch naar buiten met de jachtpartij meedoen, ik kan het hier niet meer uithouden.” Zusje vond dat wel gevaarlijk, maar het reetje hield niet op met vragen, totdat ze het eindelijk zijn zin gaf. „Maar,” zei ze, „je moet vanavond weer terugkomen. Voor die woeste jagers sluit ik de deur, maar als jij komt, klop dan en zeg: „Zusje, laat me er in.” Als je wat anders zegt, laat ik de deur dicht.”

Nu sprong het reetje naar buiten en vond het erg prettig, zoo vrij rond te draven in het bosch. De

koning en de jagers zagen dat mooie vlugge diertje wel en probeerden het achterna te zitten, maar ze konden het niet inhalen, en als ze dachten dat ze het hadden, sprong het over het struikgewas weg en was uit hun oog verdwenen. Toen het donker was geworden, liep het reetje naar het huisje, klopte aan en zei: „Zusje, laat me er in!” Dadelijk ging de deur open, het reetje huppelde naar binnen en rustte de heele nacht op zijn zacht mosbed uit.

De volgende morgen begon de jacht opnieuw, en toen het reetje weer de jachthorens hoorde schallen en het geroep van de jagers in zijn ooren klonk, had het geen rust meer en zei: „Zusje, doe de deur toch open en laat me naar buiten!” Zusje deed wat het reetje vroeg, en zei: „Vanavond moet je weer terugkomen en zeggen wat we afgesproken hebben.”

Toen de koning en zijn jagers het vlugge dier met de gouden halsband weer zagen, joegen zij het allen achterna, maar het was hen te vlug af. Dat duurde de heele dag; eindelijk hadden de jagers het omsingeld, zoodat het van alle kanten ingesloten was, en een jager verwondde het een beetje aan een poot, zoodat het hinken moest en niet zoo vlug meer voortkon. Zoo kwam het dat een van de jagers het reetje na kon sluipen

Zij joegen het allen achterna, maar het was hen te vlug af.

tot aan het huisje, en hooren kon hoe het riep: „Zusje, laat me er in.” Hij zag toen dat de deur van het huisje werd opengedaan en dadelijk weer gesloten werd. De jager nam dat alles goed in zich op; toen ging hij naar de koning en vertelde hem wat hij gezien en gehoord had. De koning luisterde met belangstelling en zei: „Morgen gaan we weer jagen.”

Het zusje was eerst erg geschrokken toen ze zag dat het pootje gewond was en bloedde. Zij waschte het bloed af, legde er geneeskrachtige kruiden op en zei tegen het reetje: „Ga nu maar weer op je mos liggen, dan word je wel gauw weer beter.” Dat was ook zoo, want de volgende morgen was het pootje heelemaal in orde. En toen het reetje opnieuw de horens en de stemmen hoorde, kreeg het weer zoo'n verlangen om mee te doen, dat het niet uit te houden was. „Toe zusje, laat me er alsjeblieft weer uit,” zei het reetje, „ik moet er bij zijn en ik zal wel zorgen dat ze mij niet krijgen kunnen.”

Het zusje was daar heel bedroefd om en zei schreiend: „Ze zullen je nu zeker doodschieten, en dan ben ik heel alleen in het bosch en van iedereen verlaten — ik laat je er niet uit.”

„Dan moet ik hier van verdriet sterven,” zei het reetje: „Als ik de jachthorens hoor schallen, dan is het of ik uit mijn vel moet springen.” Het arme diertje zag er zoo ongelukkig uit, dat zusje niet kon laten om het zijn zin te geven, hoe akelig ze het ook vond. Met een bedroefd hart deed ze de deur open en drukte het reetje nog eens heel goed op het hart om toch vooral voorzichtig te zijn. En zoo sprong het vroolijk en blij tusschen de boomen weg.

Toen de koning het mooie vlugge dier weer zag, zei hij tegen zijn jagers: „Jullie moet het de heele dag achtervolgen, tot het donker wordt, maar niemand mag het kwaad doen.” En zoodra de zon was ondergegaan, zei de koning tegen de jager, die de vorige dag het reetje bespied had, dat hij hem het huisje in het bosch moest wijzen. Zoo kwam de koning voor de deur, hij klopte aan en riep:

„Zusjelief, laat me er in.” De deur werd opengedaan, de koning ging naar binnen en zag daar een meisje, zoo mooi als hij nog nooit gezien had.

Het meisje schrok, toen zij zag dat niet haar reetje, maar een man de deur in kwam, en nog wel een man met een gouden kroon op zijn hoofd. Maar de koning sprak haar vriendelijk toe en stelde haar gerust. Toen gaf hij haar de hand en zei: „Wil je met me mee gaan naar mijn kasteel en mijn geliefde vrouw worden?”

„Jawel,” antwoordde het meisje, „maar dan moet het reetje ook mee, want dat wil ik niet verlaten.”

„Goed,” zei de koning, „dat mag bij je blijven je leven lang, en hij zal het goed hebben, het zal hem aan niets ontbreken.”

Juist kwam het reetje aangesprongen; zusje bond het vlug aan het koord vast, nam dat in de hand en zoo verlieten ze samen het boschhutje.

De koning zette het schoone meisje op zijn paard en reed ermee naar zijn kasteel; daar werd de bruiloft met groote praal gevierd. Zij was nu koningin en ze leefden lange tijd heel gelukkig samen. Het reetje werd best verzorgd en mocht in de tuin van het kasteel rondspringen.

De booze heks, voor wie de kinderen jaren geleden uit huis waren gevlucht, dacht niet anders dan dat het zusje wel door de wilde dieren in het bosch opgegeten zou zijn en dat het broertje als jonge ree zeker door de jagers zou zijn doodgeschoten. Maar toen ze het verhaal van de bruiloft van de koning hoorde en hoe alles zich toegedragen had, begreep ze dat dit diezelfde kinderen waren; toen werd ze zoo afgunstig en jaloersch, dat ze nergens anders aan denken kon dan hoe ze dit geluk zou kunnen verstoren.

De heks had ook een dochter, die zoo leelijk was als de nacht en die maar één oog had; die verweet

haar moeder, dat deze haar tooverkracht niet beter gebruikt had. „Ik had koningin moeten worden,” zei ze, „dat geluk kwam mij toe.”

„Houd je maar bedaard,” zei de oude heks; „het komt wel in orde, daar zal ik wel voor zorgen en de tijd daar is.” Zoo stelde zij haar dochter tevreden.

Na verloop van eenige tijd kreeg de koningin een lief zoontje. De koning was die dag juist op de reis, zoodat hij niet wist wat er in zijn slot gebeurd was.

Toen tooverde de heks zich om in de gedaante van de kame-nier en kwam zoo de kamer binnen waar de koningin lag te rusten. Ze zei toen tot de koningin: „Uw bad is klaar, dat zal u goed doen en u weer krachtig maken; kom er vlug in, voordat het koud wordt.” De dochter van de heks was er ook bij, als badvrouw verkleed. Samen droegen ze de koningin, die nog te zwak was om te lopen, in de badkamer en legden haar in de badkuip; toen sloten ze de deur dicht en liepen weg. Maar ze hadden in de badkamer het vuur zoo hard gestookt dat de mooie jonge koningin versmoren moest.

Toen dat gedaan was, nam de oude heks haar dochter, zette haar de muts van de koningin op en legde haar in het bed van de koningin. Ook betooverde zij haar, zoodat ze precies

op de koningin leek, maar alleen dat eene oog dat ze verloren had, kon ze haar niet teruggeven. Maar opdat de koning, als hij terug kwam, het niet merken zou, zei de heks aan haar dochter, dat zij op de zijde moest gaan liggen waar ze geen oog had. 's Avonds, toen de koning van de jacht terugkwam en hoorde dat de koningin hem een zoontje geschonken had, was hij heel blij; hij wilde dadelijk naar de kamer van de koningin gaan om te zien hoe zij het maakte. Maar toen hij naar het bed wilde gaan, kwam de heks, die deed of zij de kamenier was, vlug naar voren en zei: „Nee, koning, dat kan niet, de gordijnen van het bed moeten dicht blijven, want de koningin mag niet in het licht kijken en moet rust hebben.” De koning wilde zijn lieve vrouw geen kwaad doen en ging weer weg zonder haar gezien te hebben; hij wist natuurlijk niet dat er een valsche koningin in bed lag.

Toen het middernacht was en het heele slot sliep, zag de baker, die op het pasgeboren prinsje paste, de eenige die nog wakker was, dat de deur langzaam openging en de echte koningin binnentrad. Ze zag er heel bleek en droevig uit. Ze nam het kindje uit de wieg, legde het in haar arm en gaf het te drinken. Toen schudde zij het kussentje op, legde het kindje weer neer en dekte het zorgvuldig toe. Zij vergat ook het reetje niet, dat in de hoek van de kamer op zijn bed van mos lag en aaide het over zijn rug. Daarna ging zij zwijgend de deur weer uit. De baker vroeg de volgende morgen aan de wachters of er 's nachts iemand in het slot gekomen was, maar ze antwoordden dat ze niemand gezien hadden.

En al de volgende nachten gebeurde hetzelfde. Nooit sprak de koningin een enkel woord. De baker zag haar telkens weer, maar ze vond het zoo vreemd dat ze er niemand wat van durfde zeggen.

Eindelijk gebeurde het op zulk een nacht, dat de koningin begon te spreken. Zij zeide:

O kindje lief,
O reetje lief,
Ik kom nog twee keer
En daarna niet meer.

De baker zei niets daarop, maar toen de koningin verdwenen was, ging zij naar de koning toe en vertelde hem alles.

De koning was heel verbaasd en verschrikt, en zei dat hij de volgende nacht bij het kindje wilde waken. 's Avonds verschool hij zich in de kinderkamer, en te middernacht verscheen de koningin weer en zei:

O kindje lief,
O reetje lief,
Ik kom nog één keer
En daarna niet meer.

Toen hielp en verzorgde zij het kindje, zooals zij gewoon was te doen, en verdween weer. De koning durfde niet tegen haar te praten, maar besloot de volgende nacht weer te waken. Ook toen verscheen de koningin weer te middernacht en zei:

O kindje lief,
O reetje lief,
Ik kom nog deze keer
En daarna niet meer.

Toen kon de koning zich niet meer inhouden; hij sprong naar haar toe en zei: „Jij kan niemand anders zijn dan mijn lieve vrouw.”

„Ja,” antwoordde zij, „ik ben je geliefde vrouw.” En op dat oogenblik kreeg zij door Gods genade haar levenskracht weer terug, zoodat zij er frisch en gezond uitzag. Nu vertelde zij de koning hoe slecht de booze heks en haar dochter met haar gehandeld hadden.

De koning liet beiden gevangen nemen en voor het gerecht brengen, waar zij streng gestraft werden. De heks werd verbrand. En zoodra was haar lichaam tot asch overgegaan of het reetje kreeg zijn menschelijke gedaante terug. En nu bleven zusje en broertje gelukkig te zamen, hun leven lang.

„Jij kan niemand anders zijn dan mijn lieve vrouw.”

VROUW HOLLE.

ER was eens een weduwe, die twee dochters had. Het eene meisje was mooi en ijverig, maar de andere dochter was leelijk en lui. Toch hield de moeder veel meer van haar leelijke en luie dochter, omdat die haar eigen kind was, en zij liet de andere al het zware en vuile werk in huis doen. Ook moest het arme kind iedere dag aan de weg bij een put gaan zitten spinnen, en ze moest zoo hard werken, dat het bloed uit de toppen van haar vingers sprong.

Eens gebeurde het, dat de spoel daardoor met bloed bevlekt raakte. Ze bukte zich voorover om de spoel in de put schoon te wasschen, maar de spoel gleed haar uit de vingers en viel in 't water. Ze begon te huilen en liep naar huis, om aan de moeder het ongeluk te vertellen. Maar die gaf haar een onbarmhartig standje en zei: „Als je zoo dom bent geweest om de spoel in de put te laten vallen, dan moet je hem er zelf ook maar weer uithalen.”

Toen ging het meisje terug naar de put, maar ze wist geen raad hoe ze de spoel terug moest krijgen, en in haar angst sprong ze zelf maar in de put, om de spoel te halen. Daarbij verloor ze het bewustzijn, en toen ze daaruit ontwaakte en weer tot bezinning kwam, lag ze op een prachtige wei, waar de zon scheen en duizenden bloemen stonden van de mooiste kleuren. Ze stond op en liep over de wei voort. Daar zag ze na een poos een bakoven staan, waarin brood gebakken werd; de oven was vol brood. Ze hoorde het brood roepen: „Och, haal me er uit, haal me er uit, anders verbrand ik, want ik ben al lang gaar gebakken!” Dadelijk ging het meisje naar de oven en haalde met de schieter alles achter elkaar er uit.

Toen ging ze verder en kwam aan een boom die vol appels hing. Ze hoorde de boom roepen: „Och, schud me toch, schud me toch, want al mijn appels zijn rijp!” Toen schudde ze zoo flink aan de

boom, dat er een regen van appels naar beneden viel, en zoo lang tot er geen enkele meer aan hing; en toen zij ze allemaal bij elkaar op een hoop gelegd had, ging het meisje verder. Eindelijk kwam ze aan een huisje, waaruit een oude vrouw te voorschijn kwam en naar buiten keek. Die vrouw had heel groote tanden; daarvoor werd het meisje zoo bang, dat ze wegliep. Maar de oude vrouw riep haar achterna: „Waarom ben je bang, kindlief? Blijf maar bij me en kom me helpen met het huiswerk, en wanneer je al het werk in huis behoorlijk doet, dan zal je het goed hebben. Maar je moet vooral zorgen dat je mijn veeren bed goed opmaakt en het flink schudt, dat de veeren rondstuiven, want dan sneeuwt het boven in de menschenwereld. Ik ben vrouw Holle.”

En omdat de oude vrouw zoo vriendelijk praatte, vatte het meisje moed. Ze stemde toe bij haar in dienst te komen, en ze deed ook goed haar best, zoodat de oude vrouw tevreden over haar was. Het meisje schudde het bed zoo flink, dat de veertjes als sneeuwvlokken in de rondte vlogen. Daardoor had ze het ook best in haar dienst, ze kreeg geen enkel standje en alle dagen flink en smakelijk eten.

Toen ze een tijd lang bij vrouw Holle gediend had, begon ze treurig te worden; ze had geen schik meer en wist niet wat

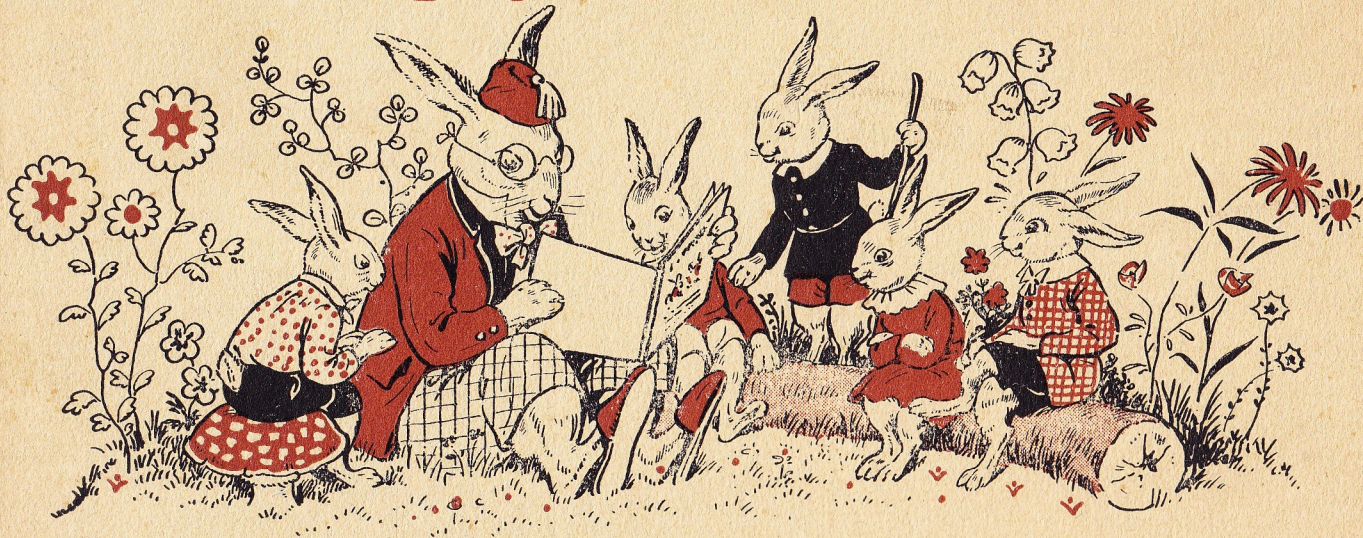

haar eigenlijk scheen te verlaten. Al had ze het huis niet overwonnen, en al heb ik het hier niet over mijn familie toe.”

Vrouw Holle begreep dat het meisje me zoo trouw gediend had, en leidde haar in huis. Ze stond onder de veeren, viel er over heen, zoodat ze van onder de veeren kwam. „Dat mag je hebben, kindlief, de spoel terug, die je hier zag dat ze weer op de erf kwam, zat de h...

Ze ging naar binnen, en vriendelijk ontving haar. Het meisje vertelde haar wat er was, wou ze graag gaan zitten spelen. Toen gooide ze...

Sprookjesboeken van Vader Haas

NAVERTELD DOOR FELIX ORTT MET PRENTJES VAN JAN WIEGMAN

DERDE BOEKJE

UITGAVE VAN HAAS' AZIJNFABRIEKEN N.V.

— — — HAARLEM — — —

Sprookjesboeken van Vader Haas

DERDE BOEKJE

Sprookjes van Grimm, voor de kleintjes naverteld

DOOR

FELIX ORTT